

SPp908 Český jazyk pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Jazyková výchova

RVP ZV

2.období

žák

ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku

ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje

ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách

ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-5-2-03p *pozná podstatná jména a slovesa*

ČJL-5-2-06p *dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího*

ČJL-5-2-08p *rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik*

- *určuje samohlásky a souhlásky*
- *seřadí slova podle abecedy*
- *správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě*
- *správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky*

Učivo:

zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

tvarosloví – slovní druhy, tvary slov

skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice

pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

Význam jazykové výchovy:

- osvojování spisovné podoby českého jazyka
  - vede žáky k přesnému a logickému myšlení - předpoklad jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování.
  - uplatňují se a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti
- (porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění atd.).

Vyučování:

motivace

seznámení s učivem

procvičování učiva

systematizace učiva

opakování učiva

ověření výsledků – zpětná vazba (hodnocení, klasifikace)

Žáci se SVP a jazyková výchova

- diferenciaci
- názor (přehledy, pomůcky)
- ověření pochopení učiva
- specifické chyby při SPU

Literární výchova

Literatura a odkazy:

Čtenářská gramotnost ve výuce, metodická příručka, NÚV, Praha, 2011

Gramotnosti ve vzdělávání, VÚP Praha, 2010

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/14941/METODICKA-DOPORUCENI-PRO-ROZVIJENI-CTENARSKE-GRAMOTNOSTI.html/>

ČÁP, J. MAREŠ, J, *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001.

ČERNÁ, O. *Čtení není žádná nuda*. Preaha: Portál, 2014

HAVEL, J.NAJVAROVÁ,V. *Rozvíjení gramotnosti ve výuce na 1. stupni ZŠ*, Masarykova univerzita Brno:2011

HOLT, J. *Jak se děti učí číst*. Praha: Agentura Strom, 1995. -

MAREŠ, J. PRŮCHA, J. WALTEROVÁ, E. *Pedagogický slovník*,Portál:2001

DOLEŽALOVÁ, J. *Jazyková a literární gramotnost v předškolním věku*. Zlín, Univerzita T. Bati, 2018

RVP ZV

RVP ZV

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh
- ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
- ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše
- - rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
- - ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Učivo

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

Co je úkolem literární výchovy?

Faktory ovlivňující čtenářskou gramotnost

- endogenní
- exogenní

Roviny čtenářství (Gramotnosti ve vzdělávání, VÚP Praha, 2010):

- vztah ke čtení
- doslovné porozumění
- vysuzování a hodnocení
- metakognice
- sdílení
- aplikace

Smysl současné literární výchovy

Metody kritického myšlení

Volné psaní

Pětílístek

Čtení s předvídáním

Čtení s tabulkou předpovědí

Ano – ne

I.N.S.E.R.T

Dílna čtení

Skládkové učení

Klíčová slova

Myšlenkové mapy

Metoda Kostka

Metoda V-Ch-D

Žáci se SVP

- dyslexie a rozvoj čtenářství
- diferenciacce – hodnocení - motivace